

37. Utkast

til konvensjon om tvungen uførhetstrygd for personer sysselsatt i industri- og handelsvirksomheter, i de frie yrker og for hjemmearbeidere og hustjenere.

Artikkel 1.

Ethvert medlem av Den Internasjonale Arbeidsorganisasjon som ratifiserer denne konvensjon påtar sig å innføre eller opprettholde en ordning med tvungen uførhetstrygd, som skal være basert på bestemmelser som er minst like så fordelaktige som dem der inneholdes i denne konvensjon.

Artikkel 2.

1. Den tvungne uførhetstrygd skal gjelde for kroppsarbeidere og funksjonærer, herunder lærlinger som er beskjeftiget i industrielle virksomheter, handelsforetagender eller i frie yrker og for hjemmearbeidere og hustjenere.

2. Det er dog forutsetningen at ethvert medlem i sin nasjonale lovgivning kan gjøre sådanne undtagelser som det finner nødvendig med hensyn til:

- a) arbeidere hvis lønn overstiger et bestemt beløp, og — hvor den nasjonale lovgivning ikke gjør en sådan almindelig undtagelse — de funksjonærer som innehar stillinger som vanligvis betraktes som frie yrker,
- b) arbeidere som ikke betales lønn i penger,
- c) unge arbeidere under en fastsatt alder og arbeidere som er for gamle til å forsikres når de første gang tiltrer et arbeide,
- d) hjemmearbeidere hvis arbeidsvilkår ikke er av lignende art som for almindelige lønsmottagere,
- e) medlemmer av arbeidsgiverens familie,
- f) arbeidere hvis arbeide er av en sådan art at de ikke kan opfylle de krav som stilles til utbetaling av trygdens ydelser på grunn av arbeidets kortvarighet og personer som alene er beskjeftiget med tilfeldig arbeide eller biarbeide,
- g) arbeidere som er arbeidsuføre og arbeidere som mottar invalide- eller alderdomspensjon,
- h) pensjonerte offentlige tjenestemenn som arbeider for betaling og personer som har en privat inntekt, når pensjonen eller den private inntekt er av minst like stor verdi som den uførhetspensjon som forutsettes i den nasjonale lovgivning,

- i) arbeidere som under sine studier gir undervisning eller arbeider mot betaling idet de forbereder sig til en beskjeftigelse svarende til vedkommende studium,
- j) hustjenere som er beskjeftiget hos arbeidsgivere som er knyttet til landbruken.

3. Videre forutsettes fritagelse for trygdeplikt for de personer som i medfør av noen lovforskrift eller spesialordning er eller vil bli gitt rett til uførhetsunderstøttelse som i enhver henseende er minst like så fordelaktig som den ordning som er fastsatt i denne konvensjon.

4. Denne konvensjon gjelder ikke sjøfolk og fiskere.

Artikkel 3.

Den nasjonale lovgivning skal på vilkår som fastsettes av denne, enten gi personer som tidligere har vært tyangstrygd, men ikke oppbeholder noen pensjon, adgang til å fortsette sin trygd frivillig eller gi disse personer anledning til å opprettholde sine rettigheter ved periodisk betaling av et innskudd i dette siemed, medmindre de nevnte rettigheter opprettholdes automatisk, eller hvor det gjelder gifte kvinner, mannen, såfremt han ikke er forpliktet til tvungen trygd, har adgang til frivillig trygd og derved kan gjøre sin hustru kvalifisert til å motta alderdoms- eller enkepensjon.

Artikkel 4.

1. En trygd person som blir arbeidsudyktig i sin almindelighet, og derved ute av stand til å tjene noe nevneverdig, skal være berettiget til uførhetspensjon.

2. Det er dog forutsetningen at en nasjonal lovgivning som sikrer trygdede personer lægebehandling og pleie under uførheten og — i tilfelle av at denne får en dødelig utgang — sikrer full pensjon til enker — uten noen betingelse om alder eller uførhet — og til foreldreløse barn, kan gjøre tilståelsen av uførhetspensjon betinget av at den trygdede person er ute av stand til å utføre lønnet arbeide.

3. I tilfelle av særlig trygdeordning for åndsarbeidere (funksjonærer) skal en trygd person som lider av uførhet der gjør ham ute av stand til å tjene noe nevneverdig ved det arbeide til hvilket han ordnært var knyttet eller ved lignende arbeider, være berettiget til en uførhetspensjon.

Artikkel 5.

1. Uten hinder av reglene i art. 6 kan pensjonsretten gjøres betinget av en

fullført prøvetid som kan omfatte betaling av et visst minste antall innskudd fra inntredelsen i trygden og i løpet av en fastsatt periode, som går like forut for den hendelse som der trygdes mot.

2. Varigheten av prøvetiden skal ikke overskride 60 innskuddsmåneder, 250 innskuddsuger, eller 1500 innskuddsdager.

3. Når fullførelsen av prøvetiden omfatter betaling av et foreskrevet antall innskudd gjennom en fastsatt periode som går like forut for den hendelse som der trygdes mot, skal perioder for hvilke der har vært betalt en pensjon i anledning midlertidig arbeidsudyktighet eller arbeidsledighet regnes som innskuddsperioder i den utstrekning og på de betingelser som fastsettes av den nasjonale lovgivning.

Artikkel 6.

En trygdet som slutter å være trygdepliktig uten å ha oppnådd rett til en erstatning for de innskudd som er godskrevet ham, skal beholde sine rettigheter i forhold til disse innskudd.

2. Det er herunder forutsetningen at nasjonale lover eller forskrifter skal kunne begrense de rettigheter som er erhvervet ved innskuddene til utløpet av en tidsfrist regnet fra den datum da den trygdede sluttet å være trygdepliktig. Fristen skal være enten variabel eller fast.

a) Hvis tidsfristen er variabel, skal den ikke være mindre enn $\frac{1}{3}$ av de samlede perioder for hvilke innskudd er godskrevet siden inntredelsen i trygden, med fradrag for de perioder for hvilke innskudd ikke er betalt.

b) Når tidsfristen er fast, skal den ikke i noget tilfelle være mindre enn 18 måneder, og de rettigheter som er erhvervet ved innskuddene kan begrenses til fristens butløp, med mindre der i løpet av den nevnte frist i medfør av tvungen eller frivillig fortsatt trygd har vært godskrevet den trygdede et visst minsteantall innskudd, foreskrevet i den nasjonale lovgivning.

Artikkel 7.

1. Pensjonen skal, hvad enten den er avhengig av den tid vedkommende har vært trygdet eller ikke, være en fast sum eller en prosentandel av den lønn som er tatt i betraktning ved trygden eller den skal variere etter summen av de betalte innskudd.

2. Når pensjonen varierer efter den tid vedkommende har vært trygdet og dens tilkjennelse er gjort betinget av en fullført

prøvetid for den trygdede, skal pensjonen, med mindre et visst minstebeløp er garantert, innbefatte en fastsatt sum eller del som er uavhengig av den tid vedkommende har vært trygdet.

3. Når innskuddene graderes efter lønnen, skal den lønn som herunder legges til grunn, også legges til grunn hvor det gjelder å beregne pensjonen, hvad enten denne varierer efter den tid vedkommende har vært trygdet eller ikke.

Artikkel 8.

Trygdeinstitusjonene skal på betingelser fastsatt av den nasjonale lovgivning være bemyndiget til å innrømme goder in natura med hensikt på å forebygge, utsette, lette eller helbrede uferhet for personer som mottar eller vil få krav på pensjon på grunn av uferhet.

Artikkel 9.

1. Retten til pensjon kan forspilles eller utsettes helt eller delvis hvis vedkommende person

- har forårsaket uferheten ved en forbrytelse eller med svikaktig hensikt,
- har handlet svikaktig mot trygdeinstitusjonen.

2. Pensjonen kan utsettes helt eller delvis mens vedkommende person

- underholdes helt av det offentlige eller av en social trygdeinstitusjon,
- uten gyldig grunn avslår å føie sig efter lægens ordre eller gjeldende instruks for ufer eller med vilje og uten tillatelse undrar sig trygdeinstitusjonens overopsyn,
- mottar en annen periodisk kontantydelse, betalbar i medfør av nogen lov eller forskrift angående tvungen socialtrygd, pensjon eller erstatning til arbeidere for ulykker eller bedriftssykdommer, eller
- tenestgjør i arbeide som medfører tvungen trygd eller i tilfelle av særlig trygdeordning for årsarbeidere (funksjonærer) mottar en lønn som overskrider et fastsatt beløp.

Artikkel 10.

1. De trygdede og deres arbeidsgivere skal betale innskudd til trygdens fond.

2. Den nasjonale lovgivning kan fritta fra plikt til å betale innskudd:

- læringer og unge arbeidere under en bestemt alder,

b) arbeidere som ikke betales lønn i penger eller hvis lønn er meget lav.

3. Arbeidsgivere kan fritas for å betale innskudd når vedkommende lands trygd ikke er begrenset til å gjelde lønsmottagere.

4. Det offentlige skal yde bidrag til enhver trygdeordning som kommer såvel lønsmottagere i almindelighet som kroppsarbeidere til gode.

5. Nasjonale lover som ved vedtagelsen av denne konvensjon ikke krever innskudd fra de trygdede kan fortsette med ikke å kreve sådanne innskudd.

Artikkel 11.

1. Trygden skal administreres av institusjoner som er opprettet av det offentlige og ikke drives med sikte på fortjeneste, eller direkte av offentlige kasser.

2. Det er dog forutsetningen at den nasjonale lovgivning også kan betro dens administrasjon til institusjoner som er opprettet på initiativ av de interesserte eller av deres organisasjoner og på tilbørlig måte godkjent av det offentlige.

3. Trygdeinstitusjoners og de offentlige trygdekassers fonds skal administreres adskilt fra andre offentlige midler.

4. Representanter for de trygdede skal delta i ledelsen av trygdeinstitusjoner på vilkår fastsatt i den nasjonale lovgivning som likeledes kan treffe avgjørelse om fordelingen av representanter på arbeidsgiverne og det offentlige.

5. Selvstyrte trygdeinstitusjoner skal være under administrativt og finansielt overopsyn av det offentlige.

Artikkel 12.

1. Den trygdede eller hans lovlige representanter skal ha ankerett i enhver tvist vedkommende pensjonsrettigheter.

2. Sådanne tvister skal bringes inn for spesielle domstoler med profesjonelle eller ikke profesjonelle dommere som er spesielt kyndige med hensyn til trygdens søiemed og de trygdedes behov, eller assisteres av dommere som er valgt som representanter henholdsvis for de trygdede og arbeidsgiverne.

3. I enhver tvist angående trygdeplikt eller innskuddets størrelse skal lønsmottageren og i tilfelle av at der gjelder regler som påbyr innskudd fra arbeidsgiveren, også denne ha ankerett.

Artikkel 13.

1. Utenlandske lønsmottagere skal være trygdepliktige og pliktige til å betale innskudd på samme betingelser som innenlandske.

2. Trygdede utlendinger og personer som forsørges av dem, skal på samme vilkår som innlendinger være berettiget til de goder som følger av de innskudd som er godskrevet dem.

3. Trygdede utlendinger og personer som forsørges av dem, skal såfremt de tilhører en stat der som medlem er bundet av denne konvensjon og hvis lover derfor foreskriver offentlige bidrag til uførhets-trygd overensstemmende med art. 10, ha krav på enhver understøttelse og ethvert tillegg eller del av pensjon som utbetales av offentlige midler.

4. Det er dog forutsetningen at den nasjonale lovgivning kan begrense til innlendinger, retten til understøttelse, tillegg til eller del av pensjon som utbetales av offentlige midler og som bare tilstøtes trygdede personer som har nådd en viss alder på det tidspunkt da de lover som påbyr tvungen trygd trer i kraft.

5. De begrensninger som er forutsatt i tilfelle av bopel utenlands skal gjelde pensjonister og de som er forsørgt av dem og som tilhører en stat der som medlem er bundet av denne konvensjon og bor på territorium tilhørende noget medlem bundet av denne, men kun i den utstrekning som de gjelder for innfødte i det land i hvilket pensjonen er opnådd.

Det er dog forutsetningen at enhver understøttelse og ethvert tillegg til eller del av pensjon som er betalbar av offentlige midler kan nektes.

Artikkel 14.

1. Når det gjelder trygd av lønsmottagere skal den lov som gjelder på deres arbeidssted få anvendelse.

2. Av hensyn til trygdens kontinuitet kan undtagelser fra denne regel gjøres ved avtale mellom de interesserte medlemmer.

Artikkel 15.

Ethvert medlem kan fastsette særbestemmelser for grensearbeidere hvis arbeidsplass er på medlemmets territorium, men hvis bosted er utenlands.

Artikkel 16.

I de land, som ved denne konvensjons ikrafttreden ikke har noen lover eller for-

skrifter som påbyr tvungen uførehetsstrygd, skal en da eksisterende «ikke-innskudds»-trygd som garanterer en individuell rett til pensjon på betingelser definert i nedenstående art. 17 til 23 ansees for å tilfredsstille denne konvensjons krav.

Artikkel 17.

En person som blir arbeidsudyktig i sin almindelighet og derved ute av stand til å tjene noe hevetverdig skal være berettiget til pensjon.

Artikkel 18.

Retten til pensjon kan gjøres betinget av at den som reiser krav herom har bodd innenfor en medlemsstats landområde i et tidsrum like forut for kravets fremsettelse. Dette tidsrum skal fastsettes i den nasjonale lovgivning, men skal ikke overskride 5 år.

Artikkel 19.

1. Den som reiser krav skal være berettiget til pensjon hvis den årlige inntekt av de midler han eier ikke overskrider en grense fastsatt i den nasjonale lovgivning, under tilbørlig hensyntagen til det minimumsbeløp som leveomkostningene antas å burde settes til.
2. Midler inntil et beløp fastsatt i den nasjonale lovgivning skal ikke regnes med ved fastsettelsen av de i foregående paragraf omhandlede midler.

Artikkel 20.

Pensjonen skal utgjøre et beløp som sammen med pensjonssøkerens egne midler — med fradrag av det som ikke skal tas med ved beregningen av disse midler etter art. 19, 2 — i det minste er tilstrekkelig til å dekke pensjonistens viktigste fornødenheter.

Artikkel 21.

1. Den som krever pensjon skal ha rett til anke i enhver tvist angående retten til pensjon eller dens størrelse.
2. Ankens avgjørelse skal tilligge en annen myndighet enn den som traff avgjørelsen i første instans.

Artikkel 22.

1. Utlendinger som tilhører en medlemsstat, som er bundet av denne konvensjon, skal være berettiget til pensjon på samme vilkår som innlendinger.

2. Det er dog forutsetningen at den nasjonale lovgivning kan gjøre tilkjennelsen av pensjon til utlendinger betinget av at de har bodd innenfor medlemsstatens landområde i en periode som ikke skal overskride den tilsvarende periode fastsatt for innlendinger med mere enn fem år.

Artikkel 23.

1. Retten til pensjon kan forspilles eller utsettes helt eller delvis hvis vedkommende person
 - a) har forårsaket uføreheten ved en forbrytelse eller med svikaktig hensikt,
 - b) har opnådd eller forsøkt å opnå pensjon ved svik,
 - c) har vært dømt til fegselsstraff eller
 - d) vedvarende har nektet å tjene til sitt underhold ved arbeide som passer for vedkommende.
2. Pensjonen kan utsettes helt eller delvis mens vedkommende person helt underholdes av det offentlige.

Artikkel 24.

Når bortsees fra bestemmelsene i art. 13, § 5 berører denne konvensjon ikke vedlikehold av pensjonsrettigheter i tilfelle av bopel utenlands.

Artiklene 25—31

inneholder bestemmelser om konvensjonens ikrafttredelse, opsigelse, revisjon m. v.

Konvensjon nr. 38

Et likelydende særskilt konvensjonsutkast blev vedtatt for personer som beskjeftiges i landbruket.